

ROŻNORODNOŚĆ GATUNKOWA DRZEWOSTANU

Pod względem bogactwa gatunkowego, park w Janczewie jest stosunkowo ubogi, na opracowywanym terenie zarejestrowano występowanie zaledwie 18 taksonów drzew liściastych.

Tab.2. Liczba drzew poszczególnych taksonów na opracowywanym terenie.

Nazwa łacińska	Nazwa polska	Liczba drzew
<i>Acer platanoides</i>	Klon pospolity	59
<i>Acer pseudoplatanus</i>	Klon jawor	1
<i>Aesculus hippocastanum</i>	Kasztanowiec biały	1
<i>Carpinus betulus</i>	Grab pospolity	1
<i>Fagus sylvatica</i>	Buk zwyczajny	1
<i>Fraxinus excelsior</i>	Jesion wyniosły	3
<i>Platanus x acerifolia</i>	Platan klonolistny	2
<i>Quercus robur</i>	Dąb szypułkowy	21
<i>Quercus rubra</i>	Dąb czerwony	9
<i>Robinia pseudoacacia</i>	Robinia biała	9
<i>Salix alba</i>	Wierzba biała	2
<i>Sambucus nigra</i>	Bez czarny	1
<i>Tilia platyphyllos</i>	Lipa szerokolistna	11
<i>Tilia sp.</i>	Lipa	2
<i>Tilia tomentosa</i>	Lipa srebrzysta	1
<i>Ulmus glabra</i>	Wiąz górski	1
<i>Ulmus laevis</i>	Wiąz szypułkowy	1
<i>Fraxinus sp.</i>	Jesion	1
RAZEM		127

Drzewostan jest zdominowany przez trzy gatunki: klon pospolity, dąb szypułkowy i lipa szerokolistna. Łącznie udział drzew tych gatunków wynosi ok. 72%. Taki rozkład liczebności

decyduje o pewnej „monotonności” parku. Obecna struktura drzewostanu jest wynikiem prawdopodobnie dawnych zaniedbań selekcyjno-hodowlanych.

WALORY DRZEWOSTANU PARKOWEGO

Park w Janczewie nie wyróżnia się nadzwyczajnym bogactwem drzew. Istota walorów parku sprowadza się do obecności drzew starszych o wyróżniających rozmiarach (około 14 drzew ma obwód przekraczający 200 cm, a 21 drzew ma obwód powyżej 250 cm), a także interesującym położeniem parku.

Zinwentaryzowano 14 drzew o wymiarach kwalifikujących je do pomnikowych (orientacyjne wartości uzyskano z opracowania Kasprzak A., 1998, Ochrona pomników przyrody. Zasady postępowania administracyjnego. Przegląd Komunalny. Dodatek.). Stan większości z nich jest na ogół zadowalający, choć niektóre wykazują różnorodne objawy chorobowe, takie jak ubytki wgłębne, zamieranie gałęzi – związane przede wszystkim z naturalnym procesem starzenia.

Tab. 3. Drzewa o wymiarach kwalifikujących je do pomnikowych

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Numer inwentaryzacyjny	Obwód pnia drzewa [cm] na wys. 130 cm n.p.g.
1.	Quercus robur L.	Dąb szypułkowy	12	357
2.	Tilia platyphyllos Scop.	Lipa szerokolistna	13	330
3.	Quercus robur L.	Dąb szypułkowy	24	322
4.	Acer platanoides L.	Klon pospolity	32	245
5.	Platanus x acerifolia Willd.	Platan klonolistny	53	483
6.	Tilia sp.	Lipa	54	397
7.	Tilia platyphyllos Scop.	Lipa szerokolistna	55	394
8.	Tilia platyphyllos Scop.	Lipa szerokolistna	56	324
9.	Tilia cordata Mill.	Lipa drobnolistna	57	300
10.	Platanus x acerifolia Willd.	Platan klonolistny	58	384

11.	Tilia sp.	Lipa	63	327
12.	Ulmus laevis Pall.	Wiąz szypułkowy	73	203
13.	Acer platanoides L.	Klon pospolity	102	272
14.	Quercus robur L.	Dąb szypułkowy	127	305

OCENA STANU ZDROWOTNEGO DRZEW I OKREŚLENIE WYMAGANYCH ZABIEGÓW PIELEGNACYJNYCH

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji i oceny stanu zdrowotnego wytypowano:

26 drzew - do wykonania cięć, w tym:

- 26 drzew do wykonania cięć pielęgnacyjno-sanitarnych w koronach (nieliczny i liczny posusz konarowy i gałęziowy);

19 drzew - do leczenia, w tym:

- 19 drzewa do zabezpieczenia ubytków;

Fot. 10. Lipa szerokolistna (nr inw 13)

Fot. 11. Klon pospolity (nr inw 18)

Fot. 12. Klon pospolity (nr inw 32)

Fot. 13. Dąb czerwony (nr inw 43)

Fot. 14. Platan klonolistny (nr inw 53)

Fot. 15. Lipa (nr inw 54)

Fot. 16. Platan klonolistny (nr inw 58)

Fot. 17. Platan klonolistny (nr inw 58)

Fot. 18 Lipa srebrzysta (nr inw 71)

Fot. 19. Lipa szerokolistna (nr inw 90)

Fot. 20. Klon pospolity (nr inw 101)

Fot. 21. Klon jawor (nr inw 111)

Fot. 22. Klon pospolity (nr inw 119)

OGÓLNE ZASADY GOSPODAROWANIA DRZEWOSTANEM

Proponuje się przyjąć następujące zasady obowiązujące w pracach zagospodarowujących jak i w bieżącym gospodarowaniu drzewostanem

- wystąpić o uznanie za pomniki przyrody drzewa odznaczające się okazałymi rozmiarami oraz kształtami;
- ochrona drzew najstarszych, jeśli tylko nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla korzystających z parku;
- wszelkie działania związane z pracami gruntowymi winny być wykonywane z nadzwyczajną ostrożnością;
- odrosty wyrastające z nabiegów i dolnych partii pni lip drzew – przy użyciu ostrego sekatora usunąć, ich powierzchnie środkami chemicznymi zabezpieczyć;
- wszelkie „tylce” – zbyt długie pozostałości po nieprawidłowo obciętych gałęziach i konarach – skrócić (chyba że w znacznej mierze zarosły już tkanką przyranną - kalusem).
- cięcia korekcyjne polegające na uzyskaniu optymalnych kształtów koron oraz prześwietleniu poszczególnych koron drzew - drzewa należy poddać cieciom oraz symetrycznie kształtować korony od 1 do 3 m wglęb, a sporadycznie przy drzewach pochylonych i z koroną jednostronną więcej wg potrzeby uzyskania optymalnej statyki drzewa.
- nie zaleca się podkrzesywania drzew czyli podnoszenia koron ponieważ skutkuje to niestabilnością, należy dążyć do formowania koron na niższym bezpiecznym pułapie z preferencją cięć odmładzających. Nie dopuszcza się do ogławiania drzew.
- najbliższe otoczenie drzewa również powinno być objęte szczególną pielęgnacją, przynajmniej 1 m wokół pni należy usunąć wszelkie elementy nieprzepuszczalne w celu powiększenia przestrzeni życiowej.

WYKAZ PRAC PIELEGNACYJNO-LECZNICZYCH

Zabezpieczanie miejsc cięć

Wszystkie zabiegi w koronach drzew należy wykonać z poszanowaniem zasady przepływu asymilantów.

Powierzchnie cięć o średnicach do 3 cm - w przypadku drzew o drewnie twardym oraz do 1 cm - w przypadku drzew o drewnie miękkim (lokalizowane zwykle w końcowych trudnodostępnych, peryferyjnych częściach koron) zwalniane są z konieczności zabezpieczania środkami chemicznymi. Istnieje duże prawdopodobieństwo szybkiego zalanania powierzchni tej wielkości rany tkanką przyranną. Jeśli powierzchnia tego typu cięcia znajduje się w zasięgu pracy - powinna zostać zabezpieczona w sposób jak poniżej.

Generalnie wszelkie cięcia gałęzi żywych o średnicach przekraczających 5 cm odbywają się ze szkodą dla drzew. Tego typu cięcia mogą być uzasadnione jedynie względami bezpieczeństwa dla osób i mienia. W odniesieniu do drzew liściastych nie żywicujących w takich wypadkach:

- powierzchnie po gałęziach żywych o średnicach do 20 cm zasmarowywać należy preparatem ochronnym do ran żywych

**Boisko wielofunkcyjne, scena zadaszona, oświetlenie terenu
oraz obiekty i elementy małej architektury
Janczewo, gm. Santok, woj. Lubuskie, dz. nr ewid. 162/6**

- powierzchnie po gałęziach żywych o średnicy powyżej 20 cm zabezpieczać należy po obwodzie preparatem ochronnym do ran żywych, zaś środek (powierzchnia martwa) pozostawiać bez zabezpieczania
- niedopuszczalne jest usuwanie zarastających, pokrytych częściowo kalusem tzw. „tylców” tj. pozostałości po martwych wygnitych konarach, z jednoczesnym kaleczeniem kalusa.
- niedopuszczalne są cięcia powodujące odarcia, wyłamania, progi, zawiasy skaleczenia kalusa, cięcia naruszające tkankę pnia lub gałęzi od której odcinana jest część oraz cięcia z pozostawieniem tylca (czopu) wystającego ponad obrączkę

Niedopuszczalne jest stosowanie do zabezpieczania powierzchni cięć farb (w tym farb emulsyjnych), lakierów i tym podobnych środków.

Ubytki wgłębne

Zgodnie z obowiązującymi obecnie zasadami sztuki ogrodniczej w zakresie związanym z ubytkami wgłębnymi, wszelkie prace przy tego typu uszkodzeniach drzew należy ograniczać jedynie do kształtowania i oczyszczania brzegów i krawędzi ran i ubytków, bez oczyszczania, formowania i zabezpieczania jego wnętrza – co powodować może niekorzystne dla drzewa zjawisko przesychania, a następnie dość głębokiego spękania ścian ubytku.

Tylko w ostateczności w przypadku stwierdzenia głębokich i rozległych próchnic kominowych grożących załamaniem wiązek przewodzących dopuszcza się zastosowanie sztywnych stabilizatorów pni w postaci wiązań. W uzasadnionych przypadkach i przy sposobnej możliwości terenu nie wyklucza się stosowania podpór czy odciągów przy drzewach niebezpiecznie pochylonych. Przypadki takie powinny być rozpatrywane tylko w ostateczności (dotyczy to drzew o nr ewidencyjnym 13, 58, 71).

Prace, w których stwierdzono odstępstwa od powyższych norm nie mogą być odbierane przed usunięciem usterek. Jeśli w trakcie przeprowadzania zabiegów chirurgicznych poczynione zostały nieodwracalne dla drzewa szkody, wykonawca i nadzór ponoszą odpowiedzialność za uszkodzenie względnie zniszczenie drzew.

PROJEKT ZIELENI

DANE OGÓLNE

Założenie projektowe ma na celu zachowanie pierwotnego naturalnego charakteru założenia parkowego. W założeniach park ma spełniać przede wszystkim funkcję rekreacji biernej (spacerowo - wypoczynkowej) oraz funkcję reprezentacyjną wynikającą z jego lokalizacji, usytuowania boiska, placu zabaw i sceny zadaszanej oraz sąsiedztwa zabytkowej zabudowy.

PROGRAM ROBÓT

Po wykonaniu projektowanych rozbiórek istniejących elementów oraz wykonaniu projektowanych prac budowlanych przy poszczególnych obiektach w terenie (przyłącza i instalacje zewnętrzne) projektuje się po niwelacji terenu, ukształtowanie spadków, wykonanie nowych nawierzchni utwardzonych, wygrodzeń, założenie nawierzchni zielonych, uporządkowanie istniejącej zieleni wysokiej (wycinka drzew), wykonanie nowych nasadzeń.

W założeniu projektowym wyznaczono następujące zadania:

1. Wyznaczenie układu alejek parkowych dostosowanego zarówno do dawnego układu jak i istniejących uwarunkowań;
2. Wygrodzenie terenu w zakresie uzgodnionym z inwestorem;
3. Zachowanie naturalistycznego charakteru parku;
4. Poprawa akustycznego klimatu parku poprzez nasadzenia żywopłotów oraz wprowadzenie grup krzewów izolujących;
5. Utworzenie dwóch oddzielnie działających kameralnych miejsc służących w zależności od potrzeb funkcjom wypoczynku biernego lub rozrywkowo-wypoczynkowemu;
6. Wprowadzenie grup krzewów urozmaicających i wzbogacających istniejący układ gatunkowy.

WYKAZ PROJEKTOWANYCH NASADZEŃ

Projektowana zieleń jest uzupełnieniem istniejącego układu zadrzewień. Podnosi walory estetyczne miejsca oraz tworzy bariery izolacyjne .

Na placu wypoczynkowym wprowadzono drzewa i krzewy kwitnące i jednocześnie pachnących w celu wzbogacenia i urozmaicenia monotonnego i płaskiego terenu. Maja one również na celu obniżenie temperatury powietrza podczas upałów i chronią przed zbytnim nasłonecznieniem.

W pobliżu zadaszanej sceny wprowadzono na półkolu solitery w postaci głogu pośredniego odm. 'Paul's Scarlet' (kwiaty pełne ciemnoczerwone) obsadzone obwódka z pięciornika krzewiastego odm. 'Pink Beauty' (kwiaty bardzo duże o intensywnie różowym kolorze).

W celu odizolowania parku od przebiegającej w pobliżu drogi zaprojektowano żywopłot ze śnieguliczki Doorenbosa odm. 'Magic Berry' (liście ciemnozielone utrzymujące się do listopada na

krzewie, owoce w pękach w dużych ilościach w kolorze różowym), który oprócz walorów estetycznych ma również zmniejszyć hałas powodowany przez samochody.

W części wschodniej w celu osłonięcia parku od mało atrakcyjnych budynków gospodarczych zaproponowano szpaler z czarnego bzu odm. 'Gerda' (liście ciemnopurpurowe, kwiaty różowe) oraz róży pomarszczonej (różowe kwiaty).

Oddzielono również plac zabaw swobodnym żywopłotem z pęcherznicy w dwóch odmianach 'Diabolo' (liście purpurowoczerwone) i 'Luteum' (liście żółte) uzupełnionego pięciornikiem krzewiastym odm. 'Pink Beauty' (kwiaty bardzo duże o intensywnie różowym kolorze).

Aby wprowadzone nowe nasadzenia współgrały z istniejącym krajobrazem wprowadzono odmiany drzew i krzewów występujących na pobliskim terenie oraz stosowane na obszarach wiejskich.